

“Azərbaycan Respublikasında insan alverinə qarşı mübarizəyə dair 2020-2024-cü illər üçün Milli Fəaliyyət Planı”nın həyata keçirilməsi ilə bağlı Tədbirlər Planında nəzərdə tutulan tədbirlərin Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Xidməti tərəfindən 2020-ci il ərzində icrası barədə illik hesabat

4.1.6-cı yarımbənd üzrə (Xidmət sektorunda işləyən miqrantlarla bağlı ölkədaxili vəziyyətin təhlili və onların insan alverinin qurbanına çevrilməsi risklərinin qarşısının alınması məqsədilə qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi ilə əlaqədar təkliflər hazırlanması):

Bir çox hallarda qanunsuz miqrasiya halları şəxslərin insan alveri qurbanı olma ehtimalını artırır. Qeyd olunanlar nəzərə alınaraq, Dövlət Miqrasiya Xidməti davamlı olaraq, aidiyyəti dövlət orqanları ilə birgə qanunsuz miqrasiyanın, məcburi əməyin və insan alverinin qarşısının alınması üçün profilaktik tədbirlər həyata keçirir. Bu tədbirlər çərçivəsində təhlil işləri aparılır və insan alveri riski qrupuna daxil ola biləcək sahələr müəyyən olunur. Son vaxtlar aparılmış təhlillər və beynəlxalq təcrübə xidmət sektorunda işləyən miqrantların insan alverinin qurbanına çevrilməsi riskinin yüksək olduğunu göstərir.

2021-ci il ərzində xidmət sektorunda işləyən miqrantların insan alverinin qurbanına çevrilməsi risklərinin qarşısının alınması ilə bağlı müvafiq təkliflərin hazırlanması nəzərdə tutulmuşdur.

4.2.1-ci yarımbənd üzrə (İnsan alveri probleminin mahiyyəti, onun qarşısının alınması barədə tədris-metodik vəsaitlərin və maarifləndirici materialların hazırlanması və yayımlanması):

Cari il ərzində Dövlət Miqrasiya Xidməti tərəfindən insan alverinə qarşı mübarizə üzrə təbliğat və maarifləndirmə işinin gücləndirilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Koronavirus xəstəliyinin (COVID-19) yayılmasının qarşısının alınması məqsədilə ölkədə tətbiq olunmuş xüsusi karantin rejimi səbəbindən geniş məlumatlandırma işinin aparılması mümkün olmamışdır.

Bununla belə, Xidmət tərəfindən Azərbaycan Respublikasında olan əcnəbilərin hüquq və vəzifələri, insan alveri riskləri və əcnəbilərin müraciət edəcəkləri yerlər və əlaqə telefonları haqqında broşür hazırlanaraq, çap edilmiş və əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxslər arasında paylanılması təmin edilmişdir.

4.2.4-cü yarımbənd üzrə (Qanunsuz miqrasiyanın, ölkə ərazisindən insan alveri məqsədilə tranzit kimi istifadə edilməsinin, insan alverinin bütün formalarının qarşısının alınması işinin daha da gücləndirilməsi, bu sahədə fəaliyyət göstərən dövlət qurumları arasında koordinasiyanın təkmilləşdirilməsi, insan alveri qurbanlarının və potensial qurbanların müəyyən edilməsi məqsədilə birgə fəaliyyətin və monitorinqlərin davam etdirilməsi):

Qanunsuz miqrasiyanın, o cümlədən insan alverinin bütün formalarının qarşısının alınması işinin daha da gücləndirilməsi və bu sahədə fəaliyyət göstərən dövlət qurumları arasında əlaqələndirməni təmin etmək məqsədilə Dövlət Miqrasiya Xidməti tərəfindən əlaqələndirici təyin edilmişdir (bu barədə Daxili İşlər Nazirliyinə məlumat verilmişdir)

Bu sahədə əməkdaşlıq çərçivəsində 2020-ci il ərzində 2 əcnəbinin insan alveri qurbanı olması ehtimalı nəzərə alınaraq, Daxili İşlər Nazirliyinin İnsan Alverinə qarşı Mübarizə Baş İdarəsinə bu barədə məlumat verilmişdir (qeyd olunan fakt təsdiqini tapmamışdır).

Eyni zamanda, qanunsuz miqrasiya kanalının təşkil edilməsində şübhəli bilinən 1 əcnəbi barədə müvafiq məlumatlar aidiyyəti dövlət orqanlarına göndərilmişdir.

4.2.9-cu yarımbənd üzrə (İnsan alverinə qarşı mübarizə ilə əlaqədar xarici ölkələrdə həbs olunan, xarici ölkə hüdüdlərindən kənara çıxarılan, insan alverinin qurbanı olan (insan alverindən zərər çəkmiş və ya zərər çəkməsi ehtimal olunan) Azərbaycan Respublikası vətəndaşları barədə müvafiq məlumatların əldə olunması və konfidensiallıq qorunmaqla xüsusi polis qurumuna təqdim edilməsi):

Readmissiya məsələləri üzrə milli qurum kimi Dövlət Miqrasiya Xidməti readmissiya sazişləri çərçivəsində xarici dövlətlərdən Azərbaycan Respublikasına ötürülən şəxslərin qəbulunu təşkil edir. Ölkədə tətbiq olunmuş xüsusi karantin rejimi səbəbindən və qarşı tərəf dövlətlərin aidiyyəti orqanları ilə qarşılıqlı razılıq əsasında cari ilin mart ayından belə şəxslərin qəbul edilməsi dayandırılmışdır. Qeyd olunan vaxtadək readmissiya edilmiş vətəndaşlar arasında isə xarici ölkələrdə insan alverinə qarşı mübarizə ilə əlaqədar həbs olunan, ölkədən çıxarılan və insan alverinin qurbanı olan şəxslər olmamışdır.

4.2.10-cu yarımbənd üzrə (Respublika ərazisində turizmin inkişafı və genişlənməsi ilə əlaqədar müəyyən şəxslərin insan alverinin qurbanı olmaq riskinin qarşısının alınması və belə şəxslərin mənafələrinin qorunması məqsədilə qabaqlayıcı tədbirlər hazırlanması):

Bu istiqamətdə müvafiq tədbirlərin 2021-ci ildə həyata keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

4.3.3-cü yarımbənd üzrə (İnsan alveri və məcburi əmək cinayətləri ilə mübarizədə hüquq-mühafizə orqanları, o cümlədən məcburi əməklə mübarizə sahəsində fəaliyyət göstərən digər dövlət orqanları arasında əməkdaşlığın, həmin orqanlarla məhkəmələrin qarşılıqlı əlaqələrinin gücləndirilməsi, səmərəli məlumat və təcrübə mübadiləsinin təmin edilməsi, mütəmadi görüşlər və birgə təlimlər keçirilməsi):

Bu sahədə aidiyyəti dövlət orqanları ilə (Dövlət Miqrasiya Xidməti iştirak etməklə) qarşılıqlı əlaqələrinin gücləndirilməsi və səmərəli məlumat mübadiləsi məqsədilə mütəmadi görüş və birgə təlimlərin keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

4.3.4-cü yarımbənd üzrə (İnsan alveri ilə bağlı transmilli mütəşəkkil cinayətkarlığın qarşısının alınması sahəsində fəaliyyətin səmərəsinin artırılması, o cümlədən transmilli mütəşəkkil cinayətkar qrupların respublikadakı mümkün əlaqələrinin müəyyən edilməsi istiqamətində tədbirlərin gücləndirilməsi):

İnsan alveri ilə bağlı transmilli mütəşəkkil cinayətkarlığın qarşısının alınması və aradan qaldırılması istiqamətində aidiyyəti dövlət orqanları ilə birgə Dövlət Miqrasiya Xidməti tərəfindən tədbirlər gücləndirilmişdir. Bununla bağlı məlumat olduqda, aidiyyəti üzrə dövlət orqanlarına göndərilir.

4.3.5-ci yarımbənd üzrə (Respublika daxilində insan alveri və məcburi əmək qurbanlarının, o cümlədən uşaqların, əcnəbilərin və ya vətəndaşlığı olmayan şəxslərin müəyyənləşdirilməsi istiqamətində səylərin davam etdirilməsi, respublika daxili insan alveri və məcburi əmək qurbanlarına da xüsusi həssas yanaşılması, insanların istismarı hallarına yol verən fiziki, vəzifəli və hüquqi şəxslər barəsində müvafiq məsuliyyət tədbirlərinin görülməsi):

Miqrasiya prosesləri üzərində nəzarətin gücləndirilməsi məqsədilə miqrasiya orqanları tərəfindən qanunsuz miqrasiyaya qarşı mübarizə sahəsində kompleks tədbirlər davam etdirilir. Bu tədbirlər çərçivəsində insan alveri və məcburi əmək qurbanlarının, o cümlədən

uşaqların, əcnebilerin və ya vətəndaşlığı olmayan şəxslərin müəyyənləşdirilməsi məsələləri diqqətdə saxlanılır.

2020-ci il ərzində görülmüş tədbirlər zamanı Dövlət Miqrasiya Xidməti tərəfindən əcnebləri qanunsuz əmək fəaliyyətinə cəlb etmiş işəgötürənlərin inzibati məsuliyyətə cəlb edilməsi faktı qeydə alınmamışdır.

4.3.6-cı yarımbənd üzrə (Dilənçiliklə məşğul olan uşaqlarla xüsusi işin aparılması, körpə uşaqların digər şəxslərin yanında dilənçilik fəaliyyətinə cəlb edilməklə dilənçiliklə məşğul olmaq hallarına və belə fəaliyyətlərin təşkilinə qarşı mübarizənin gücləndirilməsi, belə uşaqların valideynləri (onları əvəz edən şəxslər) ilə xüsusi söhbətlərin aparılması, onların valideynlərinə (onları əvəz edən şəxslərə) qarşı tədbirlərin görülməsi):

Aidiyyəti dövlət orqanları ilə birgə Dövlət Miqrasiya Xidməti tərəfindən keçirilən tədbirlər zamanı dilənçiliklə məşğul olmaq halları və belə fəaliyyətlərin təşkilinə qarşı mübarizə, belə uşaqların valideynləri (onları əvəz edən şəxslər) ilə xüsusi söhbətlərin aparılması işinə xüsusi önəm verilir.

4.4.8-ci yarımbənd üzrə (Azərbaycan Respublikasının xarici ölkələrdəki diplomatik nümayəndəlikləri və konsulluqları tərəfindən insan alverindən zərər çəkmiş və ya zərər çəkməsi ehtimal olunan Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının hüquq və mənafelərinin müdafiə olunması):

Dövlət Miqrasiya Xidməti xarici ölkələrdə yaşayan Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının hüquq və mənafelərinin təmin edilməsi üzrə aidiyyəti dövlət orqanları ilə birlikdə xarici dövlətlərin müvafiq orqanları ilə əməkdaşlıq edir. Lakin cari il ərzində insan alverindən zərər çəkmiş və ya zərər çəkməsi ehtimal olunan vətəndaşlar ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının xarici ölkələrdəki diplomatik nümayəndəlikləri və konsulluqlarından, eləcə də Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarından müraciət daxil olmamışdır.

4.4.9-cu yarımbənd üzrə (Xarici ölkələrdə insan alverindən zərər çəkmiş və ya zərər çəkməsi ehtimal olunan Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının Azərbaycan Respublikasına repatriasiyasının təmin olunması və digər zəruri ehtiyaclarının qarşılınması):

Cari ilin mart ayınadək xarici dövlətlərdən Azərbaycan Respublikasına readmissiya edilmiş 102 vətəndaşdan 79 nəfərinin cəmiyyətə səmərəli və dayanıqlı sosial-iqtisadi reinteqrasiyası üçün müvafiq tədbirlər görülmüşdür. Belə ki, bu şəxslərin zəruri ehtiyaclarının qarşılınması üçün müvafiq məlumatlar Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti tərəfindən yaradılmış Reinteqrasiya işçi qrupu çərçivəsində aidiyyəti dövlət orqanlarına göndərilmişdir. Eyni zamanda, bu şəxslər arasında xarici ölkələrdə insan alverindən zərər çəkmiş və ya zərər çəkməsi ehtimal olunan vətəndaşlar olmamışdır.

4.5.8-ci yarımbənd üzrə (Şəxsiyyəti təsdiq edən sənədi olmayan uşaqların müvafiq sənədlərlə təmin edilməsi üçün tədbirlərin davam etdirilməsi):

Dövlət Miqrasiya Xidməti tərəfindən Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığının qoşulduğu "10 ilə vətəndaşsızlığa son" kampaniyası çərçivəsində ölkə ərazisində yaşayan şəxsiyyəti təsdiq edən hər hansı sənədi olmayan, o cümlədən vətəndaşsızlıq vəziyyətində olan şəxslərin müəyyən edilməsi və onların sənədləşdirilməsi ilə bağlı işlər 2020-ci il ərzində davam etdirilmişdir.

Belə ki, Xidmətin 8 regional miqrasiya idarəsi və "Asan xidmət" mərkəzlərindəki miqrasiya şöbələri vasitəsilə şəxsiyyətini təsdiq edən sənədi olmayan uşaqların Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlığına mənsubiyyətin müəyyən edilməsi ilə bağlı müraciətləri qəbul

edilmiş, nəticədə isə Dövlət Miqrasiya Xidməti tərəfindən mənsubiyyəti tanınmış uşaqlar daxili işlər orqanlarından Azərbaycan Respublikası vətəndaşının şəxsiyyət vəsiqəsi əldə etmişlər.

4.6.3-cü yarımbənd üzrə (İnsan alverinə qarşı mübarizənin səmərəliliyinin artırılması məqsədilə digər dövlətlərlə, xüsusən insan alveri ilə bağlı məsələlərdə Azərbaycan Respublikasına münasibətdə təyinat və mənbə ölkələrinin aidiyyəti dövlət və qeyri-dövlət qurumları ilə, bu sahədə fəaliyyət göstərən beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığın gücləndirilməsi):

İnsan alveri ilə mübarizənin səmərəliliyinin artırılması üçün qeyri-hökumət təşkilatları, beynəlxalq təşkilatlar ilə qarşılıqlı fəaliyyət çərçivəsində Dövlət Miqrasiya Xidməti tərəfindən işlər davam etdirilmişdir. Cari il ərzində bu sahədə əməkdaşlıq çərçivəsində Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatı tərəfindən 24 fevral 2020-ci il tarixdə və 30 iyun 2020-ci il tarixdə Budapeşt Prosesi çərçivəsində keçirilmiş tədbirlərdə miqrasiya orqanları əməkdaşlarının iştirakı təmin olunmuşdur. Keçirilən tədbirlərdə insan alveri ilə bağlı gələcək əməkdaşlıq perspektivləri müzakirə olunmuşdur.

4.6.6-cı yarımbənd üzrə (İnsan alveri və məcburi əməklə mübarizədə beynəlxalq əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi, ikitərəfli və çoxtərəfli əlaqələrin gücləndirilməsi, məlumat mübadiləsinin operativliyi üçün əlaqələndiricilərin müəyyən olunması):

Dövlət Miqrasiya Xidməti miqrasiya sahəsində müqavilə hüquq bazasının genişləndirilməsi, eləcə də ikitərəfli və çoxtərəfli əsaslarla münasibətlərin inkişaf etdirilməsində maraqlıdır. Hazırda, xaricdə qanunsuz yaşayan vətəndaşlarımızın ölkəyə qayıtması ilə bağlı readmissiya sazişləri və miqrasiya sahəsində əməkdaşlıq haqqında ikitərəfli sazişlər daxil olmaqla, Xidmət tərəfindən 40-dan çox beynəlxalq müqavilə layihəsi üzrə iş aparılır.

Miqrasiya proseslərinin tənzimlənməsi sahəsində qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi, o cümlədən qanunsuz miqrasiyanın qarşısının alınması ilə bağlı 2020-ci il martın 11-də Türkmənistan Hökuməti ilə "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Türkmənistan Hökuməti arasında miqrasiya sahəsində əməkdaşlıq haqqında Saziş" imzalanmışdır. Digər ölkələrlə də miqrasiya sahəsində saziş və anlaşma memorandumu layihələrinin imzalanması üçün danışıqlar aparılır.

4.7.1-ci yarımbənd üzrə (Hüquq-mühafizə orqanlarının, bu sahədə fəaliyyət göstərən digər dövlət qurumlarının və Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidmətinin əməkdaşları, hakimlər və məhkəmə aparatı işçiləri, habelə ölkə ərazisində fəaliyyət göstərən turizm şirkətlərinin nümayəndələri üçün insan alverinin və məcburi əməyin qurbanı olan şəxslərin, o cümlədən miqrantların müəyyən edilməsi, onların müdafiəsi, bu növ işlərin araşdırılması və baxılması zamanı məsələyə daha çox qurbanın müdafiəsi baxımından yanaşılması mövzularında təlimlər, maarifləndirmə tədbirlərinin keçirilməsi):

Hər il miqrasiya orqanları əməkdaşları hüquq-mühafizə orqanlarının, bu sahədə fəaliyyət göstərən dövlət qurumlarının, hakimlər və məhkəmə aparatı işçiləri ilə birgə, insan alverinə qarşı mübarizəyə həsr olunmuş təlimlərə cəlb olunurlar. Ölkədə tətbiq olunmuş xüsusi karantin rejimi səbəbindən cari il ərzində geniş maarifləndirmə tədbirləri keçirilməmişdir.

Bununla bağlı digər məlumatlar 4.7.2-ci yarımbənddə qeyd olunmuşdur.

4.7.2-ci yarımbənd üzrə (İnsan alverinə qarşı mübarizəyə dair təlimlərin proqramına qurbanların hüquqlarının müdafiəsi, müxtəlif xidmətlər göstərməyə

məcbur edilmə və insanların istismar edilməsinin digər formaları, insan alverinin gender xüsusiyyətləri, uşaqlara xas aspektləri, uşaqların internet vasitəsilə cinsi istismara və ya zorakılığa cəlb olunması ilə bağlı mövzuların daxil edilməsi):

Xüsusi karantin rejimi ilə əlaqədar miqrasiya orqanlarında təlimlərin keçirilməsi onlayn formada davam etdirilmişdir. Bununla bağlı 16-19 iyun, 12, 17, 18 avqust və 15 sentyabr 2020-ci il tarixlərdə miqrasiya orqanlarına əməkdaşları üçün "İnsan alverinə qarşı mübarizə və qurbanların müəyyən edilməsi indikatorları", "İnsan alverinin qurbanı olma ehtimalının müəyyənləşdirilməsi" və "İnsan alveri qurbanlarının aşkar edilməsi, indikatorların müəyyən edilməsi, onlarla müsahibələrin keçirilməsi qaydaları", "Ailə vəhdəti prinsipinin əks olunduğu beynəlxalq konvensiyalara dair təlim və uşaq hüquqları" mövzusunda təlimlər keçirilmişdir.

4.7.3-cü yarımbənd üzrə (Effektiv sərhəd nəzarəti tədbirləri vasitəsilə insan alverinin müxtəlif formalarının, təqsirli və zərərçəkmiş şəxslərin müəyyən edilməsi, preventiv hazırlığın gücləndirilməsi):

Hazırda Dövlət Miqrasiya Xidmətinin regional miqrasiya idarələrinin tabeliyində 4 sərhəd buraxılış məntəqələrində miqrasiya şöbəsi (bölməsi) fəaliyyət göstərir. Həmin şöbə (bölmə) vasitəsilə Dövlət Sərhəd Xidmətinin aidiyyəti struktur bölmələri ilə effektiv sərhəd nəzarəti tədbirlərinin həyata keçirilməsi üçün işin əlaqələndirilməsi təmin olunur. Eyni zamanda, qarşılıqlı fəaliyyət zamanı insan alverinin qurbanında təqsirləndirilən və ya və zərərçəkmiş şəxslərin müəyyən edilməsi məsələləri diqqətdə saxlanılır.

Hesabat dövründə insan alverindən zərər çəkmiş şəxslərlə bağlı Dövlət Sərhəd Xidmətinin struktur bölmələrindən, eyni zamanda şəxslərdən müraciət daxil olmamışdır.

4.7.4-cü yarımbənd üzrə (İnsan alveri qurbanlarının hüquqi yardımdan səmərəli istifadə etmələrinin dəstəklənməsi üçün müvafiq dövlət qurumlarının vəzifəli şəxslərinin insan alverinə qarşı mübarizə sahəsində bilik və bacarıqlarının artırılması, habelə bu məqsədlə keçirilən təlim-tədris (ixtisaslaşmış peşə hazırlığı) proqramlarına insan alveri qurbanlarının kompensasiya almaq hüququnun təmin olunması mövzusunun da daxil edilməsi):

Bununla bağlı məlumatlar 4.7.2-ci yarımbənddə qeyd olunmuşdur.

4.7.7-ci yarımbənd üzrə (Hüquq-mühafizə orqanlarının və insan alverinə qarşı mübarizə sahəsində fəaliyyət göstərən digər dövlət qurumlarının əməkdaşları, həmçinin ixtisaslaşmış qeyri-hökumət təşkilatlarının nümayəndələri üçün xüsusi tədris kurslarının təşkil edilməsi):

Miqrasiya orqanları əməkdaşları davamlı olaraq, insan alverinə qarşı mübarizəyə həsr olunmuş təlimlərə cəlb olunurlar.

Bununla bağlı digər məlumatlar 4.7.2-ci yarımbənddə qeyd olunmuşdur.

4.8.1-ci yarımbənd üzrə (İnsan alverinə qarşı mübarizədə təbliğat və maarifləndirmə işinin gücləndirilməsi, bu məqsədlə müxtəlif sosial reklamlar, çarxlar, qısametrajlı filmlər çəkilməsi, verilişlərin hazırlanıb nümayiş etdirilməsi, müxtəlif maarifləndirici materiallar hazırlanması, internet informasiya resurslarında yerləşdirilməsi və onlardan istifadənin təşviq edilməsi):

Bununla bağlı məlumatlar 4.2.1-ci yarımbənddə qeyd olunmuşdur.

4.8.3-cü yarımbənd üzrə (Məcburi əmək riskləri barədə maarifləndirmə işinin gücləndirilməsi, belə tədbirlərin əməkçi miqrantlar arasında keçirilməsi):

Ölkə ərazisində yaşayan və əmək fəaliyyəti ilə məşğul olan miqrantlar arasında regional miqrasiya idarələri tərəfindən mütəmadi olaraq maarifləndirmə işi aparılır. Bununla

bağlı cari il ərzində regionlarda yaşayan əcnəbilər arasında 2 maarifləndirmə tədbiri, 12.11.2020-ci il tarixdə Bakı şəhərində işəgötürənlər arasında 1 görüş (videokonfrans formasında) keçirilmişdir. Keçirilən tədbirlər zamanı əcnəbilər və onları işə qəbul edən işəgötürənlər miqrasiya qanunvericiliyi, iş icazəsinin alınması (uzadılması) üçün işəgötürənlərin qarşısına qoyulan tələblər, o cümlədən məcburi əmək riskləri barədə məlumatlandırılmışdır.

4.8.4-cü yarımbənd üzrə (İnsan alveri ilə bağlı keçirilən bütün maarifləndirmə tədbirlərinin və təlimlərin nəticələrinin təşkilatçılar və iştirakçılar tərəfindən qiymətləndirilməsi təcrübəsinin tətbiq edilməsi):

Azərbaycan Respublikası Dövlət Miqrasiya Xidməti rəisinin 05 mart 2018-ci il tarixli, 26 nömrəli əmri ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikası miqrasiya orqanlarında işçilərin peşə hazırlığının təşkili və qiymətləndirilməsi qaydaları”na uyğun olaraq miqrasiya orqanlarında təlimə cəlb olunmuş həm təlimçi, həm də iştirakçının qiymətləndirilməsi aparılır. Burada məqsəd miqrasiya orqanlarında işçilərin potensial imkanlarından istifadə etmək mümkünlüyünün aşkara çıxarılması və peşə hazırlığının yüksəldilməsinə zərurət dərəcəsinin müəyyənləşdirilməsidir.